

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD 1973 № 4

TECHNIKOS ŽODIS**THE ENGINEERING WORD**

Isteigtas. 1951 m.

Est. 1951.

Leidžia: Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų
S-gos Chicagos Skyriaus Technikinės Spaudos Sekcija.Published by American Lithuanian Engineers and
Architects Association, Inc. Chicago Chapter Tech-
nical Press Section.

Prenumerata \$6.00 U. S. metams

Yearly subscription — \$6.00 U. S.

Studentams \$2.00 U.S. metams

PLIAS IR ALIAS ORGANAS

- VYR. REDAKTORIUS: G.J.Lazauskas, 208 W.Natoma Ave., Addison, Ill.
Tel. (312) 543-8198. 60101.
- VYR. RED. PAVADUOTOJAS: V.Jautokas, 5859 S. Whipple Ave., Chicago, Ill.
Tel. (312) 778-0699 60629
- TECHN. REDAKTORIUS: J.Slabokas
- SKYRIŲ REDAKTORIAI: Dr. J.A. Bilėnas, arch. P. Bulika, K. Burba, A. Didžiulis,
prof. S. Dirmantas, arch. A. Kerelis, V. Peseckas, V. Pet-
raitis. (PLIAS-ALIAS c.v. atstovas - B. Galinis).
- ADMINISTRACIJA: J. Sakalas, 7025 So. Rockwell Ave., Chicago, Illinois,
Tel. (312) 737-9365. 60629.
(Pav. - A. Pargauskas ir M. Krasauskas)

T U R I N Y S

- ANTRASIS MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS - LAIKAS RUOŠTIS TREČIAJAM -
G.J.Lazauskas
- PASIŽYMĖJUSIŲ LIETUVIŲ ALMANACHO REIKALU - Vaclovas Prūsas
- TECHNIKINĖ APŽVALGA - V. Petraitis (pusl.7 ir pusl.13)
- LABORATORIJA AUTOMATIZACIJOS PUSIAUKELYJE - Dr. Stasė Kerpė - Žadeikienė
- IN MEMORIAM - A.A. INŽ. ZENONAS BAČELIS
- 1972 M. TRIUKŠMO KONTROLĖS ĮSTATYMAS - A.V. Karvelis
- VARDAS IR TRADICIJA - TECHNIKOS ŽODIS IR ALIAS - Jonas Tautvydas
- KANADOS PLIAS SKYRIŲ VALDYBŲ SUVAŽIAVIMAS - K. Vilčinskas
- SIMPOZIUMAI, JŲ TIKSLAI IR PRASMĖ - Vytautas Vintartas
- PLIAS CENTRO VALDYBOS 1968 - 1972 PRANEŠIMAS XI-tam SUVAŽIAVIMUI - J.V. Danys

V I R Š E L I S - Arch. Petro Bulikos kompozicija

1973 M. LIEPA - RUGPIŪTIS

XXII METAI NR. 4 (140)

ANTRASIS MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS

LAIKAS RUOŠTIS TREČIAJAM

Nors netrukus jau pradėsime kalbėti apie Trečiąjį Mokslo ir Kūrybos Simpoziumą, tačiau visuomet pravartu mesti bent trumpą žvilgsnį ir į ne taip jau tolimą praeitį - į pačią tokių Simpoziumų užuomazgą.

Pirmasis Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas (1969 m. lapkričio 26 - 30 d.d.) iškilo iš ALIAS Centro Valdybos iniciatyvos, bendradarbiaujant su Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba.

Sekančio - Antrojo Simpoziumo pirmuosius organizacinius žingsnius pradėjo irgi ALIAS Centro Valdyba, tada buvusi Los Angeles, Calif., su jos pirmininku inž. Vytautu Vidugiriu priešakyje. Visi buvo vedini minties, jog intelektualinio elemento apjungimas išsivijoje yra graži ir naudinga lietuvių mokslinio potencialo išsivijoje demonstracija ir visa tat yra didelis paskatinimas jaunimui išlikti savame kamiene.

1972 m. sausio 19 d. įvyko ALIAS Centro Valdybos specialus posėdis Los Angelėje, inž. Vytauto ir Irenos Tamošaičių bute, pasitarimui su Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos Tarybos Prezidiumo Vicepirmininku Dr. Edmundu Lenkausku, iš Clevelando. Dr. Edmundas Lenkauskas padarė pranešimą ir išreiškė Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pageidavimą, kad Chicagoje 1973 metais būtų suorganizuotas Lietuvių Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas, įtraukiant visų mokslo sričių iškiliausias jėgas.

1972 m. sausio 19 d., Los Angeles, ALIAS Centro Valdybos posėdis Antrojo Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo reikalui. Nuotraukoje iš kairės į d. pirmoje eilėje: inž. Eugenijus Vilkas, Dr. Edmundas Lenkauskas - L.B. Centro Valdybos Tarybos Pezidiumo pirm., iš Clevelando, Irena Tamošaitienė, ALIAS Centro Valdybos pirm. inž. Vytautas Vidugiris; antroje eilėje - Arch. Edmundas Arbas, inž. Vytautas Tamošaitis ir Medikų atstovas Dr. Zigmantas Brinkis.

Vėliau ši organizacinė veikla buvo tęsiama. Teko buv. PLIAS ir ALIAS pirm. inž. Vytautui Vidugiriui ir dabartiniam Centro Valdybos pirm. Dr. P. Mažeikai daug pavažinėti po įvairias vietas. Taip pat tartasi ir Vienuoliktame PLIAS - ALIAS suvažiavime Washingtone. Einant prie konkrečių darbų, įtraukti kiti aktyvūs veikėjai tiek Chicagoje, tiek ir kitose vietovėse.

* * * * *

Antrojo Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo (1973 m. lapkričio 21 - 25 d.d. Chicagoje) rengėjai: Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga (Centro Valdybos pirm. dr. P. Mažeika), Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugija (atsovauja jos pirm. dr. G. Balukas) ir Lituanistikos Institutas (pirm. dr. inž. J. Gimbutas).

Programos pagrindinės dalys: humanitariniai mokslai (koordinavimas - prof. dr. R. Šilbajoris), medicinos mokslai (koordinavimas - dr. J. Valaitis) ir griežtieji - techniškai-

DR. INŽ. STEPAS J. MATAS

buv. ALIAS Centro Valdybos pirm., daug prisidėjęs prie Pirmojo ir Antrojo Mokslo ir Kūrybos Simpoziumų programos pravedimo.

Gimė 1933 m. Guragiuose, Lietuvoje. 1951 m. Clevelande baigė vidurinį mokslą. Studijavo Case Institute of Technology, kur 1954 m. gavo BS ME laipsnį, 1957 m. fizinės metalurgijos srityje įgyja M. S. laipsnį ir tame pačiame institute 1960 m., apgynęs disertaciją „Kinetics of Austenite to Bainite Transformation“, gauna daktaro laipsnį.

Specialiuose žurnaluose yra paskelbęs eilę mokslinių studijų, skaitęs paskaitų inžinierių kongresuose, dalyvavęs mokslininkų suvažiavimuose JAV, Anglijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir Italijoje. Išrado 50 % atsparesnį šarvą, kuris šiuo metu naudojamas malūnsparnių ir lėktuvų igulų apsaugai, vietoje vartotų anksčiau. Taipgi išrado naują plieno rūšį (HP9-4-30), kuris yra naudojamas Boeing 747 lėktuvuose.

Šiuo metu vadovauja Republic Steel Corporacijos Research Center naujų lydinų išradimams, pagerinimams bei jų pritaikinimui pramonėje.

kieji mokslai (koordinadorius -dr.inž. Stepas Matas). Generalinis Simpoziumo koordinadorius - prof. dr. Vytautas Vardys.

Technikos Žodžio redakcija su techniškųjų mokslų koordinatoriumi dr.inž. S t e p u M a t u padarė įvairiomis progomis raštu, žodžiu ir telefonu informacinius pasikalbėjimus, kurių pagrindinė medžiaga buvo panaudota bendrosios spaudos ir susirinkimų pranešimams. Čia tik suglaustai paminėsime svarbesnius tų minčių bruožus.

1. T E C H N I Š K Ū J Ū M O K S L Ū P R O G R A M O S A P I M T I S.

Į programą įtrauktos visos pagrindinės techniškųjų mokslų sritys: skaičiavimo mašinų ir informacijos technologija, chemija ir statybos technologija, architektūra. Ypatingas dėmesys atkreiptas į ekologiją, okeanografiją, energijos problemas, atsižvelgiant į jų dabartinį populiarumą ir svarbumą. Iš viso sudarytos 7 techniškųjų mokslų sesijos.

2. P A S K A I T I N I N K A I. Paskaitininkais kviesti išeivijos lietuviai, dalyvaujantys mokslo srityje, pasiekę didelių mokslinių rezultatų tyrimais bei aukštą pozicijų savo specialybėse. Norėta įtraukti kuo daugiau neseniai baigusius mokslą, tuo bū-

du juos įjungiant į lietuvišką profesinį gyvenimą.

Ateityje planuojama paskaitininkus įvairioms mokslo sritims ne specialiai kviesti, bet įtaigoti (Call for Papers principu), kad patys pasisiūlytų. Paminėtina, kad kai kurie sekcijų pirmininkai buvo paskelbę "kvieslius" spaudoje, bet rezultatai nebuvo vaisingi. Manoma, kad ne visi seka ar pastebėjo tuos skelbimus. Ruošiant Trečiąjį Simpoziumą reikės surasti ir panaudoti kitus būdus.

3. LIETUVIŲ MOKSLO DRAUGIJOS STEIGIMAS IR SEKANČIŲ SIMPOZIUMŲ RENGIMAS. ---Apie Lietuvos Mokslo Draugijos steigimą buvo daug kalbėta, rašyta bendroje spaudoje ir Technikos Žodyje. Klausimas buvo gana giliai išnagrinėtas Pirmajame Simpoziume ir prieita išvada, kad draugija yra reikalinga. Be to, sudaryta komisija, kurios tikslas - paruošti draugijos projektą. Prof. dr. V. K l e m a s buvo šios komisijos pirmininku, o dr. S t e p a s M a t a s - komisijos nariu. Po visų jų pastangų padaryta išvada, kad MOKSLO DRAUGIJOS i d ė j a lietuvių visuomenėje dar nėra pribrendusi. Jei draugija ir įsisteigtų, tai gal tik evoliucijos keliu, palaipsniui. Iš vienkartinės Simpoziumo rengėjų grupės turėtų ilgainiui išsivystyti p a s t o v u s komitetas arba visų profesinių organizacijų sambūris, kuris gal ir duotų gerą pradžią Mokslo Draugijai. Galbūt, praktiškiausias kelias būtų galvoti apie ad hoc komitetą, kuris galėtų būti renkamas Simpoziumo metu ir kurio uždavinys būtų suruošti sekantį Simpoziumą.

Krašto Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba galėtų turėti specialų narį (pvz., vicepirmininką akademiniam reikalams), kaip ryšininką tarp Lietuvių Bendruomenės ir komiteto. Komiteto ir ryšininko pareiga-taip pat būtų visų kūrybininkų ir mokslininkų kartoteka. Simpoziumo tęstinumas yra labai svarbus.

4. SIMPOZIUMŲ REIKŠMĖ LIETUVIŲ IR AMERIKIEČIŲ VISUOMENĖI. Simpoziumo reikšmė lietuvių visuomenei būtų keliaropa:

- a. sudarymas sąlygų žinių pasikeitimui mokslinėse, profesinėse bei kultūrinėse srityse;
- b. pristatymas lietuviškai visuomenei, ypač jaunajai kartai, išeivijos lietuvių mokslo ir profesinį potencialą. Viešais simpoziumais sudaromos sąlygos visuomenei susipažinti su mokslininkų bei profesionalų atsiekimais ir palaikyti pastovų ryšį su jais;
- c. pasisakymas lietuvių išeivijos gyvenimo bėgyje iškylančiais klausimais bei pro-

blemomis;

d. apsvaistymas Mokslo ir Kūrybos simpoziumų tęstinumo ir pan.

Deja, simpoziumas nebus toks reikšmingas amerikiečių bei kt. visuomenėje. Žinoma, kad mūsų simpoziumai stebina svetimtaučius paskirų asmenų pasiektais rezultatais ir kad lietuviai gali suruošti tokius mokslo ir kūrybos suvažiavimus. Vis dėlto, mūsų simpoziumai didelio dėmesio amerikiečių tarpe negali susilaukti (o ypač techniškųjų mokslų srityje), nes mūsų paskaitos yra daugiau tik darbų santraukos - įdomios daugiausia ne savo sričių darbuotojams.

5.SKIRTUMAS TARP PIRMOJO IR ANTROJO SIMPOZIUO. Pirmajame Simpoziume daugiau dėmesio buvo teikiama teoretiniams mokslams ir erdvės tyrinėjimams. Gi Antrajame Simpoziume daugiau dėmesio atkreipta į praktiškas gyvenimo studijas, pvz., -ekologijos ir energijos problemas, ateities gyvenimo būdą (kokuose miestuose gyvensime, kokias statybines medžiagas naudosime, kokias transportacijos priemones turėsime, kaip sutvarkysime ateities miestų sanitarinius reikalus ir kt.)

Reikia tikėtis, kai įvyks Trečiasis Simpoziumas, jo programa taip pat bus pritaikyta prie to laiko ir aplinkos sąlygų.

G.J.L a z a u s k a s

PLIAS - ALIAS KONFERENCIJA IR KURSAI FLORIDOJE

PLIAS - ALIAS (Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga) ruošia konferenciją ir kursus 1974 m. balandžio 20 - 28 d.d. Floridoje, Juno Beach. Konferencijoje numatomos trys paskaitos tema -

ELEKTRONINIŲ SKAIČIAVIMO MAŠINŲ PRITAIKYMAS INŽINERINĖMS PROBLEMOMS.

Taip pat numatomi trumpi programavimo kursai. Ši studijinė savaitė planuojama užbaigti linksmavakariu ir šokiais. Centro valdyba prašo visus narius ir jų šeimas pavasarinės atostogas planuoti Floridoje, Juno Beach.

Dėl platesnių informacijų prašome kreiptis į centro valdybos sekretorių tokiu adresu: K a z y s V a s a i t i s, 11333 Melclare Dr.,

Beltsville, Md. 20705.

Pasižymėjusių lietuvių almanacho reikalu

V a c l o v a s P r ū s a s

Istorijos bėgyje, dėl "bado, maro ir karo" daug Lietuvos sūnų ir dukterų turėjo apleisti savo gimtinę Lietuvą ir nešdintis į tolimus kraštus, į nežinomą ateitį. Jei šiandien mestume akmenį, tai vis pataikytumėm numesti ant lietuviškos galvos, nepaisant, kur jis bekrstytų: ar į civilizuotą miestą, ar į džiunglių rajoną, ar į Sibiro taigų rusiškas koncentracijos stovyklas.

Vieniems sunkiai ėjosi - jie tapo tik bereikalinga, nepastebėta trąša svetimųjų žemėse. Kitiems - kiek geriau arba ir visai gerai klojosi. Turėjusieji, gi, laimingesnę likimo žvaigždę, svetur laisvoje šalyse būdami, net ir gerokai virš eilinių galvos. net ir gerokai pakilo virš eilinių galvos.

Berinkdami istorijos bėgyje pasižymėjusius lietuvius bei lietuviškos kilmės asmenis, surašinėdami jų darbus, galėtume rasti jų tūkstančius ir prirašyti tomus jų vertingų darbų. Jei pradėtume istoriniais Lietuvos kunigaikščiais, karvedžiais, inžinieriais, mokslininkais bei menininkais, rašytojais ir baigtume šių dienų pasauliniu mastu pasižymėjusiais lietuvių kilmės asmenimis, - tai, be abejo, susidarytų tomų tomai. Vieni jų buvo naudingi Lietuvai, kiti, gi, atitrūkę nuo tėvynės, garsinosi tik savo darbais. Tačiau vieni ir kiti, šiaip ar taip, yra pasižymėję lietuviai.

Štai, tarp kitko, kad ir toks pavyzdys: Kazimieras Semanavičius, - gal būt Lietuvoje gyvenančių Semėnų, Simonų, Simanavičių giminė, - kuris savo veikalų dedikacijoje yra pasirašęs "Lietuvos bajoras"... ir kuris, bene pirmasis Europoje 1650 m., savo veikale "Didysis Artilerijos Menas", raketų skyriuje, pasiremdamas matematikos-fizikos dėsniais, moksliskai aprašo sudėtingas raketas: daugiapakopias, povandines, panašius į šių dienų raketų stabilizatorius ("Mokslas ir gyvenimas", Vilnius, 1966 - 7 m., nr. 9; "Problemy" Varšuva, 1966 m., nr. 5; "Technikos žodis", Čikaga, 1968m., 5-6 nr.)

Kai raudonieji maskoliai, pralenkdami amerikiečius, paleido į erdves pirmąjį "Sputniką", koks tai būtų buvęs momento išnaudojimas Lietuvos labai, jei lietuviai

tuo pat metu būtų paleidę į pasaulį K. Semanavičiaus "Didįjį Artilerijos meną" anglų kalba. Deja, nepagalvota, neapsižiūrėta.

Lenkai 1963 m. Varšuvoje yra išleidę jo veikalus lenkų kalba, tur būt, juose lenku jį pristatydami. O raudonieji maskoliai Maskvoje, berods, anglų kalba, išleido jo veikalus ir maskolišku papročiu, aprašydami patį autorių, jį rusu bus perdirbę.

Arba vėl, Juozas Naronavičius-Naronskis XVII a. matininkas, kartografas ir inžinierius. Apie jį archit. Jurgis Žalcauskas iš Australijos, "Technikos žodžio" 1971 m. 4 nr. taip atsiliepia: "J.N.N.yra kums įdomus ir vertingas pirmiausia dėl to, kad buvo lietuvis, ilgus metus darbavosi Lietuvoje ir vėliau kitataučių aukštai įvertintas. Jo parašytos knygos apie matavimo techniką, jo tranguliacijai pritaikyti metodai dar tebelaukia atitinkamo metodiško nagrinėjimo. Iš išlikusių J.N.N. rankraščių ir žemėlapių galima spręsti, kad tai buvo genialus ir nepaprastai mokytas žmogus. Kartografikos istorikas prof Karolis Buczekas yra išsitaręs, kad J.N.N. sudaryti Rytų Prūsijos, t.y., Mažosios ir Vakarų Lietuvos žemėlapiai yra tiek tikslūs ir taip puikiai išpildyti, kad galima juos pilnai klasifikuoti ir kaip meninius darbus - kūrinius. J.N.N. galima drąsiai pavadinti Lietuvos topografijos bei kartografijos tėvu"...

Arba dar, inžinieriai: Lietuvos patriarchas Petras Vileišis, kovojęs spaudos draudimą; Teodoras Narbutas, Lietuvos istorikas, parašęs devynių tomų lietuvių tautos istoriją ir daug, daug kitų.

Mano manymu, būtų gerai, kad kas nors, draugija ar pavieni asmenys, pasišvęstų tam reikalui, surinktų visą medžiagą ir išleistų almanacho pavidalu. Almanachas turėtų būti spausdinamas lygiagrečiai lietuvių-anglų kalba, aprašant jame trumpai asmens biografiją ir plačiau jo visus dėmesio vertus darbus, įdedant brėžinius, schemas, statistikos lenteles, fotografijas.

Tiesa, "Encyclopedia Lituanica" nemažai tokių asmenų aprašyta, bet tai yra tik trumpas bibliografinės žinios. Gi almanacho uždavinys būtų - tai iškelti ir parodyškinti darbų turinį, pačią darbų esmę.

Enciklopedija ir almanachas viens kitą tik papildytų.

Be to, almanache turėtų būti atspausstas Lietuvos žemėlapis su visais lietuvių tautos protėviais, pateikiant trumpą protėvių apžvalgą.

Trumpa Vilniaus ir Kauno universitetų istorija ir mokslinis bei kultūrinis jų įnašas Lietuvos gyvenime bei, bendrai imant, Europoje, turėtų irgi rasti vietos almanaco puslapiuose.

Prof. A. Vijukas-Kojalavičius, lotynų kalba parašytos "Lietuvos istorijos" autorius, pastebi, jog Vilniaus universitetas yra garsenybė mieste, puošia jį: "Savo didumu, turtais, gyventojų daugumu, atvykstančių svetimšalių įvairumu ir gausumu, šventovių didingumu, universitetu, prekybos platumu ir kitais miestus puošiančiais dalykais Vilnius yra garsiausias iš sarmatų

(Rytų Europos tautų) miestų."

Vilnius, tai senas filosofų, poetų, dailininkų ir muzikų universitetinis miestas. 1969 m. balandžio 1d., suėjo lygiai 390 m. kai buvo įsteigtas Vilniaus universitetas ir 400 m. suėjo nuo kolegijos įsteigimo 1970 metais ("Mokslas ir gyvenimas" 1969m. nr.4).

Toks almanachas būtų ne tik gera Lietuvos garsinimo priemonė, bet ir kiekvienam lietuviškos kilmės asmeniui būtų akstinu grįžti lietuviskon šeimon, iššauktų jame pasididžiavimą lietuviška kilme: "Jo pavardė buvo ištarta lenkiškai "Kierbiedž!" Tačiau ir tada iš pavardės skambesio man vaikui nebuvo sunku pajusti, kad to impozantiško geležinio tilto statytojo būta mūsų tautos žmogaus. Pasijutau stipriau, buvau patenkintas." ("Technikos žodis", 1969 m., nr. 2 (114), psl. 7).

TECHNINĖ APŽVALGA

NASA Jet Propulsion Lab. bendradarbiai tvirtina, kad po paskutinių tyrinėjimų daugiau yra pagrindo manyti apie primitivios gyvenimo formos buvimą ant Marso.

"Mes nustatėme", sako jie, "kad saulės spindulių įtakoje gali būti pagaminama ant Marso organinė medžiaga". Jie apšvietė ultravioletiniais spinduliais sutrupintą stiklą su žemėmis tokioje pat atmosferoje, kaip ir ant Marso. Tada atsirado organiniai junginiai, kaip formaldehidas ir glikolinės rūgštys, kurie, kaip manoma, buvo taip pat biologinių molekulių pirmtakūnai mūsų žemėje.

* * *

Naujai išrasta automobilio padanga, su daryta iš 12 atskirų segmentų. Kiekvienas jų turi savo vožtuvą, paskiram išpūtimui. Jei vienas segmentas nuleidžia orą ar sprogsta, padanga nesudaro pavojaus net prie didelio greičio, nes gretimi segmentai palaiko ratą. Užtuot turėjus atsargos padangą, pakanka turėti atsargoje keletą segmentų. Segmentai gali būti truputį pasukti apie ašį, einančią per segmentą ir rato ašį. Tuomet segmentų išsikišę kampai pagerina trauką sniege.

* * *

Vargu kam teko girdėti, kad plytos namo statybai būtų persiūstos paštu. Tačiau, taip įvyko Vernal mieste, Utah valstijoje. 1916 m. Vernal banko direktoriai nutarė pastatyti bankui modernų dviejų aukštų 70x90 pėdų mūrinį namą. Artimiausia plytinė buvo 407 mylių atstume, jei važiuoti sunkiai išvažiuojamais vingiuotais kalnų keliais, tačiau techniškai imant, ji buvo 150 mylių pašto zonoje. Transporto bendrovė pareikalavo \$ 3 už 100 svarų važmos, kas sudarė 15 centų už plytą ir \$ 7500 už visą pervežimą.

Susidūrus su tokiomis nenugalimomis kliūtimis, banko vadovybė ieškojo išei ties ir atrado, kad plytų persiuntimas paštu atseitų dvigubai pigiau. Buvo nutarta tuo pasinaudoti. Kiekviena plyta buvo suvyniota į popierių ir jos sukrautos į dėžes po 50 svarų (maksimalus leistinas svoris).

Paštas buvo užverstas siuntiniais su plytomis ir jo normalus veikimas pakriko. Tuomet pašto vadovybė išleido naujas taisykles, apribojančias siųsti iš viso tik 200 svarų vienam asmeniui per dieną. Banko vadovybė apėjo tą taisyklę sumobilizavus šimtus savanorių fermerių bei tarnautojų, kurių vardu siuntiniai atėidavo. Tokiu būdu 50,000 plytų, reikalingų statybai, pasiekė banką, kuris buvo sėkmingai pastatytas.

V.P.

Laboratorija automatizacijos pusiaukelyje

Dr. STASĖ KERPĖ-ŽADEIKIENĖ

Šis straipsnis perspausdinamas iš "Medicina" nr.5 (45), 1973, Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos žurnalo, kad mūsų skaitytojai susipažintų, koks yra gydytojų žvilgsnis į automatizaciją medicinos srityje.

Žinoma, čia yra tik vienas iš tokių būdingų straipsnių, nes technologijos pritaikymas visose medicinos srityse yra labai platus. Iš inžinierių ir gydytojų pagaudautina ir daugiau šiomis temomis pasakymų ir išsamesnių straipsnių.

R e d.

Per paskutiniuosius 10 metų įvyko dideli pasikeitimai laboratorijoje. Dalis tų pasikeitimų buvo planuojami ir rezultatai buvo numatyti. Buvo įvestas didelis skaičius naujų metodų ir daug tyrimų, kurie anksčiau buvo netikslūs, nespecifiniai arba tik apytikriai buvo atmesti arba pakeisti geresniais ar tikslesniais.

Išnyko iš laboratorijos rankinės pipetės, pilstymai, virinimai ir maišymai. Eventualus tikslas yra suautomatinti laboratoriją ir rezultatus reportuoti tiesiai į ligoninės kompiuterį. Gydytojas lankydamas savo ligonį ligoninėje galės paspausti mygtuką ir iškris iš kompiuterio kortelė su tos dienos ligonio temperatūra, pulsą ir laboratorijos tyrimais. Nematau jokios priežasties, kad negalėtų iškristi kortelė ir su diagnoze, bent diferencijaline diagnoze.

Šiuo metu mes esame automatizacijos pusiaukelyje. Didelė dalis tyrimų yra atliekami su automatiniais aparatais — robotais. Laborantas tik pila į aparatą paciento kraujo vienetus ir gavęs atspausdintus rezultatus klijuoja juos į paciento ligos istorijos lapus. Kai kurie metodai dar laikinai yra pusiau automatiški.

Automatiškų tyrimų tikslas yra kaip galima daugiau tyrimų atlikti panaudojant vieną kraujo vienetą. Klasiškiausias pavyzdys yra kraujo cheminės sudėties ir kai kurių enzymų tyrimo aparatas SMA 12. Tam aparatui yra pritaikytas garsusis fiziologijos dėsnis "viskas arba nieko". Įdėjus ligonio serumo į šį aparatą, negali reikalauti tik, pavyzdžiui, kraujo gliukozės kiekio. Kiekvienu atveju šis aparatas visada atlieka 12 tyrimų, kurių rezultatus išspausdina ant popieriaus. Jeigu gydytojas kitų tyrimų matyti nenori, jo užsakyta

gliukozės analizę reikia išrinkti ir ranka perrašyti ant atskiro lapo. Šiuo atveju susiduriama su ekonominiu aspektu: gydytojas aiškina, kad jo pacientas turi cukraus ligą ir jis domisi tiksliai gliukozės rezultatu. Tai kam ligoniui mokėti už 12 tyrimų jeigu jam reikia tik vieno iš jų? Praktiškai vien gliukozės tyrimo rankiniu metodu niekas nebedaro, vistiek tą analizę atliks su SMA 12. Tas būdas yra ir greitesnis ir pigesnis, negu atskiras rankinis metodas.

Bet tokie maži nesusipratimai su laiku išnyks, gydytojų galvosena persiorganizuos ir naujoviškas tyrimų raportavimas pasidarys visiems priimtinas.

Antras populiarus ir visur naudojamas aparatas yra automatiška hemograma. Šis aparatas automatiškai elektroniniu būdu suskaičiuoja raudonus ir baltus kraujo rutuliukus, nustato hemoglobina, apskaičiuoja hematokritą, išmatuoja eritrocitų dydį ir sukalkuliuoja jų tūrį ir hemoglobino koncentraciją. Bėlieka tik po mikroskopu surūšiuoti baltuosius kraujo rutuliukus. Bet ir tam jau yra geras elektroninis aparatas, bet naudojamas tik didžiuosiuose centruose.

Šlapumo analizė nors nėra dar automatinė kol kas, bet yra labai suprastinta. Pakanka įmerkinti įvairiaspalvius popieriukus ar įmesti tabletes ir rezultatai gatavi. Bėlieka tik mikroskopinį tyrimą padaryti.

Bakteriologijoj irgi yra bandoma įvesti automatinius metodus, kurie labai suprastins darbą.

Vien tik kraujo transfuzijų srityje viskas dar atliekama rankiniais metodais ir kiekvienas kraujo vienetas apdirbamas atskirai. Bet, teko

girdėti, kad bandoma erytroцитus plauti ir jų membraną taip pakeisti, kad taip apdirbtas kraujas tiks betkokiai kraujo grupei.

Šie visi nauji pasikeitimai daugumoje liečia tik laboratorijoje dirbančius gydytojus. Visi gydytojai reguliariai yra informuojami apie naujus metodus, naujus tyrimus ir naujus raportavimo būdus. Laboratorijoj dirbant labai smarkiai jaučiamas nuolatinis veržimasis pirmyn. Įvairios firmos siūlo savo naujus, vis pagerintus aparatus. Laboratorijai vos įsigijus naują aparatą, kaip jau rinkoje atsiranda kitas dar geresnis ir tikslesnis aparatas.

Kartais pagalvoji, kad tuo laiku kai mes prieš 20 ar 24 metus atvykome į Ameriką, laboratorija gyveno savo primityviusius tamsiuosius amžius. Laboratorijos būdavo užkištos ligoninės rūsyje, laborantai virino po vieną mėgintuvėlį ir su pieštuku ir trintuku daugino, dalino ir apskaičiuodavo rezultatus.

Dabar mes padarėme milžinišką pažangą ir stovime ant visiškos automatizacijos slenkščio.

Reikia tik dar laiko ir kiek darbo ir pinigų, kad visos ligoninės ir laboratorijos įsigytų visus automatinius aparatus ir kompiuterius. Iš laborantų reikalaujama visai kitokio žinojimo, jie turi būti ne tik biologai, bet ir inžinieriai, nes sudėtingų aparatų priežiūra ir smulkūs taisymai užima beveik visą jų laiką.

Kokią įtaką turi ši automatizacija į kiekvieną gydytoją ir pacientą? Be abejo tik teigiamą. Nereikia pykti, jei pareikalavus vieno tyrimo, gauni visą bateriją. Rezultatus reikia pastudijuoti ir jie gali daug netikėtumų parodyti. Dažnai nusistatydamas diabetiko gliukozę gali veltui sužinoti ką paciento inkstai daro, kaip kepenys funkcionuoja, ar kartais nereikėtų vėžio pradėti ieškoti? Gal pacientas turi ankstyvą hepatitą, o gal vietoj gastrito pacientas turi širdies infarktą?

Nors gal netolimoje ateityje kompiuteris patiesks diferencijalias diagnozes ir net gydymą pasiūlys, vistiek gydytojas tars paskutinį žodį dėl diagnozės ir gydymo.

IN MEMORIAM

INŽ. ZENONAS BAČELIS

Technikos Žodžio atstovas Brazilijoje ir Brazilijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas inž. Zenonas Bačelis, sulaukęs 82 m. amžiaus, 1973 m. rugpiučio 23 d. S. Paulyje mirė, po trumpos ligos. Palaidotas Morumbi kapinėse. Jo staigi mirtis tikrai yra labai skaudi visuomenei ir Technikos Žodžiui.

Paliko nuliūdę - našlė Aleksandra, sūnus inž. Gražvydas ir duktė Neringa su šeimomis.

Laidotuvėse dalyvavo visų S. Paulo lietuvių organizacijų atstovai, bendradarbiai ir bičiuliai. Atsisveikinimo žodį kapinėse pasakė kun. P. Daugintis, S. J. ir Aldona Valvičienė, portugališkai apibūdinusi velionies nuopelnus lietuvių tautai.

Rodos, dar tik neseniai inž. P. Lelis Technikos Žodžio 1972 m. 5-6 nr., pusl. 38-39 savo straipsnyje paminėjo velionį, Jo 80 metų amžiaus sukakties proga. Be to, sekančiame Techn. Žodžio numeryje bus gilios atminties inž. Z. Bačelio nekrologas, parašytas p. Halinos Didžiulytės - Mošinskienės.

A.A. INŽ. Z. BAČELIUI.

TECHNIKOS ŽODŽIO ATSTOVUI, MIRUS, JO ŽMONA ALEKSANDRA, SŪNŲ INŽ. GRAŽVYDĄ IR DUKRELĘ NERINGĄ SU ŠEIMOMIS IR KITUS GIMINES UŽJAUČIA IR KARTU LIŪDI

TECHNIKOS ŽODIS

#####

INŽ. ZENONO BAČELIO MONOGRAFIJA

S. Paulo lietuvių akademikų iniciatyva, nutarta velionies atminimui išleisti monografiją. Todėl prašome visus inž. Zenono Bačelio bendradarbius, pažįstamus ir bičiulius, visus Technikos Žodžio bendradarbius, kas turėtų kokių nors prisiminimų apie velionį, siųsti rankraščius tokiu adresu:

Mrs. Halina Mošinskis,
Rua prof. Joao Arruda 176,
apt. 21, o5012 -
Sao Paulo - S.P. Brasil.

#####

1972 m. TRIUKŠMO KONTROLĖS ĮSTATYMAS

A. V. K a r v e l i s

1972 m. Spalio 27 d. Prezidentas Nixonas pasirašė Triukšmo Kontrolės Įstatymą (Noise Control Act of 1972 : Public law 92 - 574). Šis įstatymas įgalina Aplinkos Apsaugos Agentūrą (Environmental Protection Agency:EPA) nustatyti triukšmo kelimo ribas sunkvežimiams, traukiniams, autobusams ir kitiems naujai pagamintiems reikmenims. Šis įstatymas ypatingai lies triukšmingumą automobilių, motociklų, sniego automobilių, kūjų, kompresorių, benzino ir net elektrinių motorų, ryšium su tarpvalstybine prekyba. Įstatymas taip pat reikalauja, kad nauji reikmenys, kurie sukelia triukšmą ir yra naudojami namų apyvokoje, turėtų įrašą, kiek triukšmo tas produktas sukelia. Kadangi šis įstatymas paliečia ir vartotoją, ir inžinierių, tad ypač Technikos Žodyje yra prasminga panagrinėti šio įstatymo užuomazgą, tikslą ir jo įgyvendinimo priemones.

TRIUKŠMO TARŠA

Triukšmas-tai yra nepageidaujamas garsas. Atrodytų, kad šis apibūdinimas yra subjektyvaus pobūdžio. Juk, kas yra triukšmas vienam asmeniui, tai gali būti muzika kitam. Tėvai tą labai gerai žino, kai bando pasiklausyti savo vaikų rock and roll "muzikos". Tačiau, jei triukšmas tikrai būtų nieko daugiau, kaip nepageidaujamas garsas, kurio vertinimas yra subjektyvus dalykas, - tai federalinei valdžiai nereikėtų leisti jokių triukšmo sumažinimo įstatymų. Deja, triukšmas yra daug daugiau, kaip nepageidaujamas garsas, nes, priklausomai nuo jo kiekio ir pobūdžio, jis gali sukelti nemalonius ir rimtus fiziologinius ir psichologinius reiškinius, būtent:

1. Laikiną klausos nustojimą, ar net visuotinę apkurtimą.
2. Fizinis ar protinius sutrikimus. Tai ypač gali paliesti pataloginę klausos organų sistemą. Be to, yra davių, kad triukšmas paveikia kraujo cirkuliaciją, kvėpavimo sistemą

ir smegenų cheminių-elektrinių balansą. Kai kurie tyrimai parodė, kad šie reiškiniai gali prisidėti prie širdies ligų, epilepsijos ir kitų ligų (hypertension, paranoia etc.)

3. Darbingumo sumažėjimą.
4. Trukdo susikalbėjimą tarp žmonių. Labai garsus triukšmas dažnai nustelbia pavojaus ženklus, pvz.: fabrike mašinos prieš pat sugedimą dažnai būna savotiškai triukšmingos, ir jei tas laiku nepastebima, gali susidaryti net rimti pavojai tiek darbininkų, tiek ir mašinų sugedimo atžvilgiais.
5. Trukdo poilsį ir ramybę.

Be šių neigiamųjų sveikatai dar yra ir ekonominės triukšmo taršos pasekmės. Čia įeina nuosavybės vertės sumažėjimas, ypatingai prie aerodromų, greitkelių ir didelių fabričių.

Pagal EPA davinius, kenkiantis triukšmas paliečia apie 80 milijonų JAV gyventojų, t.y., apie 40% visų gyventojų. Pusė iš tų 80 milijonų žmonių rizikuoja klausos praradimu ir net apkurtimu, jei ilgą laiką bus kartojamas triukšmas jų aplinkoje.

Triukšmas kenkia ne tik žmogaus sveikatai, bet ir visai gamtai. Greit augantis motociklų ir sniego automobilių naudojimas natūralioje gamtoje trukdo ir baido ten esančius gyvulius ir verčia juos keisti savo gyvenimo būdą. Ypač, kai dabar leidžiama federaliniuose ir valstybiniuose miškuose važinėti su sniego automobiliais ir motociklais, kurie sukelia nepaprastą triukšmą, greit ateis laikas, kai ne tik likusieji laukiniai gyvuliai, bet ir patys atostogautojai neberas nei minutės ramybės ir giliausiame miške.

ANKSTYVESNI TRIUKŠMO ĮSTATYMAI

Triukšmo kontrolė ir jo mažinimas tik neseniai sukėlė visuomenės ypatingą dėmesį. Šis naujas susidomėjimas triukšmo kontrole susidarė dėl šių trijų priežasčių:

(1) Bendras publikos rūpestis bet kokia tarša, (2) Įvedimas džetų į civilinį skraidymą ir jų naudojimas ne tik didžiausių, bet ir mažesnių miestų susisiekiame, (3) Staiigus nuolatinio triukšmo kilimas, ypatingai didmiesčių centruose.

Kiekvienas gali sutikti su tuo, kad beveik be išimčių, juo daugiau arkljo jėgų ar elektros sunaudojama gamybai, juo daugiau sukeliama triukšmo. Žolę piaunant su rankine mašinėle - susidaro labai mažai triukšmo.; piaunant su benzininiu motoru - daugiau triukšmo. O jei žolei piauti išitaishomas traktorius, tai triukšmas beveik nepakenčiamas. Šis pavyzdys vaizduoja gan aiškų akustikos faktą, kad triukšmo kiekis tiesiog proporcingas energijos naudojimui.

Kadangi per paskutinius kelis dešimtmečius energijos sunaudojimas Amerikoje labai greitai kilo, tad aišku, kodėl triukšmas tik neseniai pasidarė visuomenės problema. Žvelgiant į ateitį, aišku, kad energijos naudojimas Amerikoje kils nepaprastu greičiu. Todėl svarbu pradėti triukšmo kontrolės programas dabar, kol dar nevēlu.

Pirmasis federalinės valdžios įstatymas, skirtas grynai triukšmo sumažinimui, buvo Aviacijos Triukšmo Sustabdymo Įstatas (Public Law 90-411). Šis įstatymas suteikia teisę Federalinės Aviacijos Agentūrai (FAA) nustatyti ir įgyvendinti lėktuvų keliamo triukšmo normas. Šio įstatymo pagrindinė atsiradimo priežastis - kad aviacijos keliamas triukšmas sukelia daugiau visuomenės pasipiktinimo, negu koks nors kitas triukšmo šaltinis. Gaila, kad iki šiol dar tiksliai neapskaičiuota, kiek pinigų ir sveikatos nustojama dėl aviacijos triukšmo. Šiokių tokį vaizdą duoda teismuose užvestųjų bylų skaičius ir civiliniai ieškiniai prieš aerodromus, dėl aviacijos triukšmo. 1971 m. tokių ieškinių bendra suma siekė per 75.2 bilijono dolerių.

1936 m. Walsh - Healy įstatymas federalinei valdžiai leido kontroliuoti darbo apsaugą fabrikuose ir firmose, kuriose federalinės valdžios kontraktai siekė daugiau, negu \$10,000 per metus. Deja, triukšmo kontrolė pagal šį įstatymą buvo paliesta tik 1969 m., kai šis įstatymas specialiai buvo pakeistas pramonės darbininkams apsaugoti nuo triukšmo žalos jų sveikatai. Walsh-Healy įstatymas šiandien yra pakeistas Darbo Sveikatingumo ir Apsaugos įstatymu (Occupational Health and Safety Act - Public Law 91-596), išleistu 1970 metais. Šis įstatymas įgalina fedaralinę valdžią reguliuoti pramoninę darbo apsaugą, įskaitant ir triukšmo pavojų, kur kas nors ga-

minama bizniui arba surišta su tarpvalstybine komercija (interstate commerce). Triukšmo kontrolės reikalingumą pramonėje parūškina Pasaulio Sveikatos Organizacijos (World Health Organization) daviniai, kur apskaičiuojama, kad tik pramoninis triukšmas JAV per metus sudaro per \$54 bilijonų nuostolio dėl nelaimingų atsitikimų, dėl neatvykimo į darbą, dėl nedarbingumo ir kompensacijos ieškinių.

Be federalines valdžios, valstybės ir lokalinė valdžia taip pat leidžia savo triukšmo kontrolės įstatymus. Šia prasme 1972 m. spalio mėn. Congressional Record užpildė daugiau negu 70 puslapių, skirtų tik valstybių ir miestų triukšmo įstatymų ir patvarkymų registracijai. Chicagos ir New Yorko gyventojai patys neseniai pajuto savo miesto triukšmo įstatymus, kai nauji miesto įstatatai uždraudė nereikalingą triukšmą ir valdžia pradėjo žmones į teismą traukti už jų neprisilaikymą. Chicago ir New Yorkas praeitais metais ne tik išleido naują bendrą aplinkos triukšmo įstatymą, - bet ir nustatė, kiek triukšmo naujos mašinos ir motociklai gali sukelti. Automobilių gamintojai dabar turės prisitaikyti prie šių įstatymų, kad jų mašinos būtų leistos naudoti tuose miestuose. Reikia išivaizduoti, kas būtų, jei kiekvienas miestas ir priemiestis išleistų savo automobilių ir motociklų triukšmo normavimo įstatymus ! Automobilių pramonė tikrai negalėtų statyti skirtingų automobilių kiekvienam miestui ir priemiesčiui. Taip atsirado reikalas išleisti tik vieną įstatymą, kuris nustatytų triukšmo ribas transportacijos mašinoms ir kuris galiotų visoje Amerikoje. Ši problema buvo išspręsta Federalinės valdžios išleistu oro teršimo įstatymu, kuris galioja visose J.A.V. valstybėse.

Be minėtųjų triukšmo reguliavimo įstatymų, J.A.V. 92-asis Kongresas vienu laiku svarstė 38 skirtingus triukšmo kontrolės įstatymus.

Visa tai rodo, kad prieš spalio mėn. (1972) buvo apstu federalinės ir lokalinės valdžios įstatymų, tvarkančių triukšmo taršą aviacijoje, pramonėje ir gyvenamoje aplinkoje. Tačiau nebuvo jokio bendro įstatymo, kuris apsaugotų publiką nuo triukšmo iš automobilių, traukinių ir namų apyvokos produktų. O svarbiausia, kad nebuvo nustatyta ir bendra triukšmo kontrolės programa visam kraštui. Tą spragą užpildė šis Triukšmo Kontrolės įstatymas, pasirašytas Prezidento Nixono 1972 m. spalio 27 d.

ĮSTATYMO TIKSLAS

Šiame įstatyme sakoma, kad nepakankamai kontroliuojamas triukšmas suteikia didėjančią pavojų krašto gyventojų sveikatai ir gerbūviui, ypačingai miestuose. Todėl šiuo įstatymu pirmiausiai nurodomi federaliniai principai, kuriais reguliuojamas triukšmas.

Šioje triukšmo kontrolėje pagrindinė atsakomybė tenka J.A.V. valstybių ir vietinei valdžiai. Tačiau, ir Federalinė valdžia dalyvauja triukšmo kontrolėje, nustatydama visos Amerikos triukšmo standartus gaminiams, kurie yra bet kuo surišti su tarpvalstybine komercija (interstate commerce). Praktiškai tai liečia beveik visus gaminius.

Triukšmo kontrolės įstatymas suteikia teisę Aplinkos Apsaugos Agentūrai (Environmental Protection Agency -EPA) vadovauti ir koordinuoti tyrimus, ryšium su triukšmo problemomis produktams triukšmo standartų nustatymų visoje Amerikoje ir visuomenės informaciją apie triukšmo pavojų. Gaminių, arba produktų, šiame akte skaitomas pagamintas ar kitaip paruoštas, naudojamas daiktas vartojimui arba siuntimui tarpvalstybiniu mastu. Kiekvienas daiktas, bei reikmuo, pagamintas vienoje ir naudojamas kitoje valstybėje, vistiek skaitomas "gaminium". Šis įstatymas lies tik tuos gaminius, kurie kelia triukšmą. Pastebėtina, kad pagrindiniai triukšmo kelimo šaltiniai, kurie suminėti šiame įstatyme (riedmenys, mašinerija, ir kiti mechanizmai) beveik visada yra surišti su tarpvalstybine prekyba ir liečiami šio įstatymo nuostatų.

SVARBESNIEJI TRIUKŠMO ŠALTINIAI

EPA yra įpareigota surinkti ir paskelbti medžiagą ryšium su triukšmo įtaka žmogui, gyvuliams ir bendrai - gamtai, neįskiriant nei nuosavybės. Tokia medžiaga viešai skelbiama, t.y. bus prieinama visuomenei.

Ten turės būti nurodyta ne tik pavojai, dėl sukkelto perdidelio triukšmo, bet ir nurodyta priemonės triukšmui sumažinti ir apsaugoti. Aplinkos Taršos Įstaigai šiuo įstatymu yra įpareigojama skelbti visuomenei pranešimus, kuriuose būtų išvardinti pagrindiniai triukšmo šaltiniai, triukšma sukeliantieji gaminiai bei reikmenys, ir kaip jie turės būti reguliuojami dėl per didelio triukšmo.

Ši įstaiga nustatys triukšmo standartus, būtent:

1. Produktams ar jų grupėms, kurie laikomi pagrindiniais triukšmo šaltiniais, arba
2. Bus vienoje iš šių kategorijų:
 - a. Konstrukcijos priemonės
 - b. Transportacijos priemonės, įskaitant privačius automobilius,
 - c. Mechanizmai, arba motorai,
 - d. Elektriniai, ar elektroniniai įtaisai.

Keliamo triukšmo standartai turės nustatytą ribą, kiek gaminyje gali daugiausiai sukelti triukšmo. Šio triukšmo aukščiausios ribos bus nustatomos, atsižvelgiant ir į technologijos priemones, ir kaštus, kurie bus susiję su gaminio triukšmo sumažinimu.

NUSIŽENGIMAI ĮSTATYMU IR BAUSMĖS

Minėta Įstaiga (EPA) po mokslinių tyrimų ir viešų apklausinėjimų nustatys kiek vienam gaminiui, arba jų grupei, triukšmo aukščiausius standartus ir datą, kada jie įsigalios. Po tos datos tokių produktų gamintojai turės laiduoti pirkėjui, kad jo produktas atitinka naujus Federalinės valdžios triukšmo standartus. "Naujas gaminyje", pagal šį įstatymą yra toks, kuris pagamintas ir sumontuotas, bet dar nepasirodęs rinkoje. Šios taisyklės lies net ir importuotus produktus į J.A.V.

Po nustatytos datos, produkto gamintojas nusikalsta, jei jo gaminyje neatitinka nustatytus standartus. Taip pat nusikalsta ir tas, kas pašalina ar išjungia gaminio konstrukcijoje elementus, kurių tikslas sumažinti gaminio triukšmą (be abejo, bus skaudu hot-rod ir motociklų mėgėjams). Sąmoningai nusikaltus baudžiama net iki \$25,000 dienai arba 1 metų kalėjimu, arba abiem bausmėm kartu. Kiekviena nusikaltimo diena skaitoma atskiru nusikaltimu ir atskirai baudžiama. Taigi, bausmės gali būti gana žiaurios.

MAŽAI TRIUKŠMO KELIANTIEJI GAMINIAI

Gaminiai, bei reikmenys, kurie kelia žymiai mažiau triukšmo negu standartai leidžia, skaitomi "mažo triukšmo gaminiiais". Šitokie reikmenys gauna iš Federalinės valdžios pirmumo privilegiją. Tai reiškia, kad visos Federalinės įstaigos ir agentūros vietoj paprastų gaminių privalės pirkti "mažo triukšmo gaminius". Tokiu būdu bus skatinama gaminti gaminius, kurie sukelia kuo mažiausiai triukšmo. Be šio pirmumo,

dar yra kita reikšminga išimtis "mažo triukšmo" gaminiams. Šie gaminiai gali kainuoti net iki 125% detalės kainos, skaitant nuo tos pačios rūšies gaminių, atitinkančių normalius triukšmo standartus. Prisimenant, kad Federalinė Valdžia yra stambiausias pavienis pirkėjas šiame krašte, šis įstatymas duos daug paskatinimo pramonininkui gaminti "mažo triukšmo reikmenis".

CIVILINIAI IEŠKINIAI

Šis įstatymas įgalina žmones kelti civilinius ieškinius prieš gamintojus, kurių gaminiai neatitinka šio įstatymo reikalavimus. Civiliniai ieškiniai gali būti keliami ne tik gamintojams, bet ir Federalinei valdžiai ir EPA įstaigai už nesilaikymą šio įstatymo.

BAIGME

Šio įstatymo aprašymų autorius neturėjo tikslo išsamiai pateikti visas įstatymo detales. Tai būtų atskiras didelis darbas, kuris geriau tiktų teisininkui, negu inžinieriui. Baigiant, tenka pažymėti, kad triukšmo kontrolės įstatymas išakmiai iškelia:

- (1) Pavojų visuomenės sveikatai ir gamtai.
- (2) Federalinė valdžia per savo agentūrą EPA ėmėsi triukšmo kontrolės įstatymo vykdymo ir reikmenų keliamo triukšmo standartizacijos.
- (3) Visuomenė bus informuojama EPA agentūros apie triukšmo žalą ir jo pašalinimą bei sumažinimą praktiškais būdais.
- (4) Nesilaikymas triukšmo standartu yra laikomas nusikaltimu ir bus baudžiamas.
- (5) Triukšmo sumažinimui skiriamos didelės lėšos, kurių atitinkama dalis eis moksliniams tyrinėjimams.

Šis įstatymas palies ne tik vartotoją, bet ir projektuotoją - inžinierių (design engineer). Tuo būdu inžinieriai bus priversti daugiau susipažinti su akustika ir triukšmo kontrolės technologija. Nauji reikmenys bus projektuojami taip, kad jie daug tyliau veiktų.

Zinoma, šie nauji metodai iššauks didesnius gamybos kaštus, kurie įstatyminiai yra legalizuoti ir įjungiami į gaminio kainą, kurią padengs vartotojas. Gaila, kad nėra tikrų davinių, kiek reikmenų triukšmo sumažinimas kainuos Amerikos visuomenei. Ne-

paisant, kokios tos kainos bebūtų, jos nėra palyginamos su ta žala, kurią gali sukelti nekontroliuotas triukšmas visuomenei.

A P I E A Ū T O R I Ū :

Šį A.V.Karvelio straipsnį *Technikos Žodžio* Redakcijai atsiuntė dr. Stasys Juzėnas iš Detroito. Jis savo lydraštyje autorių apibūdino, kaip jaunosios kartos gerą lietuvių, bebaigiantį ruošti iš inžinerijos doktoratą.

A.V.Karvelis, kuris yra taip pat *Tech-nikos Žodžio* skaitytojas, straipsnį parašė specialiai *Technikos Žodžiui*. Tikimės, kad autorius savo straipsniais ir toliau rems *Technikos Žodį*, tapdamas nuolatiniu bendradarbiu.

R e d.

TECHNINĖ APŽVALGA

"Alcoa Seaprobe", 243 pėdų ilgio aliuminio laivas, yra skirtas ištraukti iš okeano gelmių senovės lobius, nuskendusius laivus ir okeano dugno pavyzdžius iš nepasiekiamų narams gelmių. Jis turi 102 pėdų aukščio keliamą kraną, kurs gali pakelti 200 tonų svorį iš 6000 pėdų gilumos. Jis taip pat gali savo plieno nagais pagriebti dugno pavyzdžius iš 18,000 pėdų gilumos. Tie nagai turi stiprius prožektorius, televizijos kamerą ir judėjimo sistemą, kuri leidžia juos tiksliai manevruoti nuo laivo denio. Laivas turi stabilizuojančius sraigtus priešakyje ir gale laivo, kurie leidžia laivui plūduriuoti toje pačioje vietoje, esant stipriam vėjui.

* * *

Vokiečių bendrovė Bremene ištikusių avariją laivų įguloms gelbėti turi kelis 87 pėdų kreiserius. Kiekvienas jų vežasi denio užpakalyje 22 pėdų gelbėjimo laivelį, kuris gali būti nuleistas ir į seklius vandenis. Tas laivelis yra taip pastatytas, kad atsiverčia atgal per 3 sekundes, jei būna audros apverstas. Jo greitis 12 mazgų ir veikimo spindulys 165 mylios. Įgulą sudaro 2 žmonės ir jis gali paimti 4 išgelbėtus. Laivelis vežasi maisto bei vandens atsargas ir pirmos pagalbos reikmenis.

Kreiseris turi 2 variklius po 525a.j. ir vieną 1350 a.j. Jo greitis 22 mazgai. Jis aprūpintas radiju, radaru ir garsiakalbiu.

V.P.

VARDAS IR TRADICIJA

-TECHNIKOS ŽODIS IR ALIAS-

Jonas Tautvydas

Puikiai suredaguotas ir išleistas per-eitas *T e c h n i k o s Ž o d ž i o* numeris duoda daug vilčių ateičiai... Kūrybos keliu! Tik pranešime iš Atlanto pakraščio ALIAS skyrių suvažiavimo girdėti nekokios žinėlės... Rašo: ... "naujų jėgų į Sąjungą beveik neateina, veikla blės-ta..." ... reikėtų įtraukti gamtos, fizikos, matematikos darbuotojus (darbininkus) ..." ... paaiškinant, kad vardas "Inžinierių ir Architektų Sąjunga" yra tradicinis ir todėl nenumatom keisti ..."

Kalbėti, apie kokią nors oligarchiją čia nėra prasmės. Bet tenka pasvarstyti, kaip tas gali atsiliepti į Technikos Žodžio leidimą - abiem atvejais: ALIAS "iš-blėsus" (jeigu) arba įtraukus naujų jė-gų iš kitų specialybių. Taip, gyvenime pasitaiko nepakeičiamų tradicijų, bet jos išsilaiko dėl to, kad turi pakankamai jė-gų tam išlaikyti ir ją apginti. Minėtas pranešimas rodo, kad tų reikalingų jėgų ALIAS nedaug teturi.

Pats vardas - Technikos Žodis - yra reikšmingas. Nedaug tokių yra: Tiesos žodis, Dievo žodis, Duotas žodis, Sveikinimo žodis, Meilės žodeliai. Ir atskirai paimti jo sudedamieji žodžiai yra buvę labai rei-kšmingi.

T e c h n i k a, Senovės graikams tas reiškė gerą ir meniškai atliktą darbą, ge-resnius tam įrankius, jų panaudojimą. Tada nebuvo nei mašinų, nei inžinierių. O dabartinė mūsų technika vistiek g e l e ž i m kvepia. Tai milžiniškos reikšmės žodis. Tai jėga, kuria tas žodis - vardas išsilaiko.

Paskaitę ar pasklaidę T.Ž., apie t e c h n i k ą nedaug ką ten terasime. Nepa-rašo... o medžiaga daugiausia architektų, ne inžinierių. Pereitais metais Washingto-ne vyko ALIAS suvažiavimas. Ir darbelių pa-roda buvo suruošta. Ir ten beveik tik ar-chitektų darbeliai. Sveikinimai turėjo iš-ryškinti ryšius su plačiu p a s a u l i u (Kaikam tas buvę labai nuobodu klausyti ... (?)) Tas tartum rodo, kad suvažiavi-

mas, dalyvių dėmesys nebuvo "šiapus" tech-nikos sienelių.) Viską turėjo i š l y - g i n t i Technikos Žodis. Be jo nebūtų buvę nė ryšio su plačiu pasauliu.

Čia tenka pastebėti, kad, technikos, kaip ir kitų mokslo šakų, n a u j e n y - b e s yra įdomios ir reikalingos, bet vien mokslinė informacija periodikoje ne-daug kas pasitenkina. Labiau džiaugiasi dailiai, turiningai, meniškai išleistu lei-diniu - p o i l s i u i, įspūdžiui. Juk ir tame suvažiavime dalyvavę daugiau tolimie-ji, neg artimieji. - "Ar Washingtono nesa-me matę", paklaustas pasakytų. Vargu ar Ro-mos piliečiai eina į šv. Petro aikštę, kad pamatyti popiežių ir sušukti: Vivat, Papat! Bet iš toli nuvažiuoti į Romą, į Galilėją, į Banaresą, Vilnių... Tai jau kitas daly-kas - kelionės išlaidas "apmoka" įspūdis "didelio žygio". Panašiai ir su technikos dalykais.

Išeitų, kad ALIAS yra nedidelis ob-jektas d i d e l e j e erdvėje. Jam ir T. Žodžiui reikia daugiau jė-gų, kad jis toje didelėje erdvėje sugebėtų ne tik iš-silaikyti, bet ir didėti. Apie tradiciją nedaug kas lieka kalbėti. Be abejo, išsi-laikyti tokiais, kokiais esame ir vardo ne-pakeitę galime dar ilgai. Bet jeigu norim įtraukti jėgų iš kitų profesijų, tai pir-miausiai apie tai reikėtų gerai ir atsidė-jus pagalvoti... Vardai, kad ir nereikš-mingi, bet jau siauri gyvenimo sąlygose. Ar kas norės statyti naują priestatą po tuo pačiu stogeliu? Gi padarius naują pla-tesnį "stogą", po juo sutilptų gal visos "profesijos". Gal? Yra ir kitokių "dimensi-jų! Be to, mūsų toks likimas, kad "visą am-žių" buvo lietuviškoji, vėliau krikščio-niškoji ir, pagaliau, socialistinė Lietu-va; buvo žemaitė (žemaičiai), Aukštaičiai ir Suvalkiečiai, ir tt. Nuo to negalime pa-bėgti ir čia. Ir čia turime tarsi tris Lie-tuvas: V i d u r i o (Chicagos), R y t i - nę (Bostonas, New Yorkas) ir V a k a r i - nę (California). Kaip jas sėkmingai su-

jungti į vieną iš eivijos Lietuvą, dar nežinome. Visi lietuviai, visi mokyti, dirba, kuria. Rodos galėtų susitarti. O štai New Yorko ir Chicago Balfas pešasi gana įdomiai, net dulkės rūksta. Abu sako teisybę, bet teisybė liks to, kuris turės daugiau jėgų savo teisybę apginti. O spaudai to tik ir reikia. Be to, nei T. Žodžiui, nei ALIAS neverta į tuos sūkurius sprautis. Tuo atveju Technikos Žodis išsilaike s v e i k a s.

Mūsų lietuviškoji (ne L.B.) susideda iš visokiausių profesijų žmonių, - ne tik Inžinierių-Architektų. Yra agronomai, ūkininkai, gydytojai, matematikai, geologai, miškininkai, biologai, chemikai, ekonomistai, darbininkai ir kiti. Yra: - kalbininkai, poetai, kunigai, teisininkai, karininkai, tautosakininkai, filosofai, mokytojai, menininkai, sekretoriai, ir visokie kiti "pensininkai". Visi jie mums malonūs ir brangūs. Laikytis pasenusios taisyklės, kad tik "Diplomas kišenėje" yra svarbu, būtų reiškinys nepasitikėjimo pats sau. Taigi, visi "ateikite"!... Bet ten t e c h n i k a, ne mūsų sritis, pasakys. Ką mes nusimanome apie techniką ir, vargu, ar mes norime ką nauja apie techniką žinoti?... O jeigu būtų labiau bendras vardas, daug kas gal pasigundytų. Žurnalas Tech. Žodis iš-eina meniškias, puikus. Tik reik daugiau medžiagos, daugiau prenumeratorių, l e š ū ir jis galėtų išeiti kas mėnesį dar gražesnis ir įdomus. Redakcija ir leidėjai nesigaili nei darbo, nei laiko, nei širdies. Tuo pačiu sustiprintų ir organizacijos veiklą. Juk abu reikalingi (kaip žemaitis Divydas kad mokęs - aiškinęs Dievui:... O kas tave begarbins, jeigu mūsų nebebus...) Reikia abiejų, ne tik dėl spausdinio išleidimo, bet ir dėl abiejų pažangos. Naujas leidinio vardas galėtų tam padėti. Tas naujas vardas galėtų būti, pavyzdžiui:

K Ū R Y B A I R D A R B A S

M O K S L A S I R D A R B A S

Žodis "darbas" yra plačios reikšmės gyvenime, net ir platesnės, n e g u kad žodis "technika". Mūsų kalboje jis gražiai ir reikšmingai skamba. Kiek turime apie jį gražios Tautosakos: Darbs darbą gen -ranka ranką gelb (Darbas darbą veja - ranka rankai gelbsti); Darbymety ir akmou krut; Darbs nedirbts nepaliks; Darbs meistrą gin ir t.t. Tas žodis - darbas- galėtų būti įvestas į T.Ž. vardą be jokio nuostolio netgi tradicijai (iš esmės). Jis gali apjungti

v i s u s ! Kiek sunkiau būtų pasirinkti vieną iš dviejų (sako, tarp dviejų pušelių lengva paklysti...): K Ū r y b a a r M o k s l a s. Mokslas yra kiek siauresnės prasmės ir, be to, tektų laikytis atitinkamų temų. Vardai nesunkūs. Žinoma, gali būti ir kitokių pasiūlymų.

#####

N U O T R A U K O S E (apačioje):

Kanados PLIAS skyrių valdybų suvažiavimo dalyviai prie vaisių stalo dailininkų Ta - mošaičių sodyboje (prie Kingston) 1973 m. rugpjūčio 25 d. Žiūr. suvažiavimo aprašymą sekančiame puslapyje.

Kanados PLIAS sk. valdybų suvažiavimas

1973 m. rugpiūčio 25 d. dailininkų Tamošaičių sodyboje, Kingston, Ont., įvyko Kanados PLIAS skyrių valdybų suvažiavimas. Dalyvavo iš Ottawos skyriaus kolegos J.V. Danys (pirm.), J.Rimšaitė ir K.Vilčinskas; iš Toronto skyriaus J.Stankus (vicepirm.) ir A.Ciplijauskas; iš Montrealio skyriaus S. Naginionis (pirm.); iš PLIAS ir ALIAS Centro valdybos P.A.Mažeika (pirm), kurio iniciatyva buvo sušauktas šis suvažiavimas.

Stengiantis pereiti plačią suvažiavimo programą, kuri buvo sudaryta iš Ottawos skyriaus ir centro valdybos pasiūlymų, darbo posėdžiai su pietų pertrauka ir kita trumpa pertrauka tęsėsi nuo 11 val. iki 18 val.

Suvažiavimo programoje buvo PLIAS ir ALIAS pirm. dr.P.Mažeikos žodis; regioninė struktūra ir veikla; centrinis regiono vadovavimas ir atstovavimas, charteris, vardas, regioninis bendradarbiavimas, susirinkimų technika, brošiūra - gairės veikimui skyriuose; bendradarbiavimas su Centro Valdyba: mokesčiai, konferencija - žiemos atostogos, sąjungos pristatomosios brošiūros projektas, skyrių išplėtimas į tiksluosius ir gamtos mokslus, talka katalogui, ryšis su Centro Valdyba, Technikos žodis, specialios jaunimo programos, Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas, politinis reiškinys; įvairūs klausimai.

Pirm. dr.P.Mažeika savo žodyje apžvelgė Centro Valdybos veiklą. Iš bendrų jo minčių paminėtina šie dalykai.

Dvimetiniai Sąjungos suvažiavimai yra per reti ir su per daug perkrauta programa, paliekant maža laiko veiklos planui, kuris yra vienas iš svarbiausių punktų. Todėl tarp dvimetinių suvažiavimų reikia regioninių susirinkimų. Centro Valdyba yra susidariusi įspūdį, kad Sąjunga veikia neefektingai, organizacijai trūksta prestižo. Jaunimo akyse mes esame vieni iš senųjų organizacijų. Sąjungai ilgiau išlikti, Sąjungos struktūros pakeitimas turi eiti radikaliai. Reikia pakelti lygį iki savo krašto tolygių organizacijų lygio. Jaunosios kartos profesionalai turi būti įtraukti į organizaciją.

Toliau vykdant suvažiavimo programą per pirmąją pasitarimų dalį apie "regioninę struktūrą ir veiklą" buvo padaryta eilė svarbių nutarimų. Pagal dabartinę Kanados regioninės sąjungos tvarką vieno skyriaus

valdyba kartu eina ir Kanados sąjungos Krašto valdybos pareigas. Ateityje centrinis regiono vadovavimas bus sudaromas iš skyrių pirmininkų ir gal būt papildytas nariais iš kiekvienos ar vienos valdybos. Bus ištirta ir stengiamasi artimiausiu laiku įgyti Kanados skyriaus "charterį", iš atitinkamų Kanados įstaigų, panašiai kaip ALIAS charteris Amerikoje, ir tada Kanados regioninė sąjunga vadintųsi - "Kanados Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga (KLIAS)". PLIAS Centro Valdyba galėtų ateityje būti jungiama ir su KLIAS centro valdyba, ne vien su ALIAS, kaip dabar praktikuojama.

Buvo aptartas Kanados skyrių bendradarbiavimas ir, panašiai kaip New Yorko regioniniame suvažiavime, buvo svarstoma tiksliausias ir efektingiausias susirinkimų organizavimas ir pravedimas. Prieita išvados, kad įvairios vietovės turi atrasti joms geriausią būdą, tačiau ruošti taip, kad ir visuomenei, ne vien nariams, būtų prieinama ir įdomu dalyvauti.

Buvo nutarta paruošti ir atspausdinti platesnę brošiūrą apie veikimo gaires ir metodus. Tai brošiūrai paruošti pakviestas kol. J.V.Danys iš Ottawos. Ji bus paruošta taip, kad tiktų visos sąjungos skyriams. Ji numatyta išsiuntinėti visų PLIAS-ALIAS skyrių valdyboms. Jaučiama tokio veikimo vadovo reikalingumas, ateinant naujiems žmonėms, keičiantis valdyboms, reikalinga informacija, kaip buvo veikiama, kas veikta, veikimo metodai ir t.t.

Antroje suvažiavimo dalyje - "Bendradarbiavimas su Centro Valdyba", buvo nutarta, kad Kanados skyriai siunčia iš nario mokesčio du dolerius PLIAS centro valdybai, o likusioji nario mokesčio dalis bus paskirstyta tarp skyrių ir Kanados centro valdybos.

Kanados skyriai mėgins artimiausiu laiku išsiaiškinti, ar būtų galima sušaukti kuriame nors Kanados kalnų slidinėjimo kurorte technologinę-mokslinę konferenciją, suderintą su slidinėjimo atostogom. Jei būtų įmanoma, kaip pirmą mėginimą, reikėtų pranešti ateinančią žiemą (maždaug 1974 m. sausio mėn.) taip, kad tiktų visos sąjungos mastu, praktiškai, bent visiems šiaurės Amerikoje gyvenantiems nariams.

Nutarta, kad skyriai, kurie to nėra darę, paruoštų laiškus ir išsiuntinėtu savo miesto ir apylinkės griežtųjų ir gamti-

PLIAS Kanados skyrių valdybų suvažiavimo dalyviai (iš kairės): J. Danys, P. A. Mažeika, S. Naginionis, K. Vilčinskas, A. Ciplijauskas, J. Rimšaitė, J. Starkus.

nių mokslų profesionalams, kviesdami įsijungti į sąjungą.

Buvo įsipareigota, kad skyriai atsiųs pilną informaciją apie esamus ir galinčius būti nariais PLIAS-ALIAS centro valdybos vedamai kartotekei.

Ryšis su centro valdyba iki šiol nebuvo patenkinamas, todėl visų pritarimu bus stengiamasi ateity jį padaryti kuo glaudesnę ir punktualesnę. Ta proga vėl iškilo periodiško biuletenio išleidimo reikalas, kuriame Centro Valdyba reguliariai informuotų skyrius apie veiklą, programą ir pageidavimus skyriams. Centro Valdybos pirmininkas buvo užklaustas, kiek kontrolės Centro Valdyba turi Technikos Žodžiui. Atsakymas buvo, kad jokios. Tada sekė natūralus klausimas, kiek Technikos Žodis skaitytinas sąjungos organu. Prieita išvados, kad kontrolė nėra esminis dalykas, jei Technikos Žodžio lygis ir reguliarumas atitiktų sąjungos reikalavimus. Kanados skyriai paruošė memorandumą Chicagos skyriaus spaudos sekcijai, Technikos Žodžio redakcijai ir PLIAS-ALIAS centro valdybai dėl žurnalo pagyvinimo ir reguliarumo atstatymo, kad Technikos Žodžio prenumerata būtų sujungta su nario mokesčiu ir visi nariai Technikos Žodį automatiškai gautų.

Buvo pasidalinta turima informacija Antrojo Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo Chicagoje reikalu, tačiau buvo konstatuota, kad viešas skelbimas, kviečiantis pateikti studijas, nebuvo pakankamas. Atrodo, kad sekcijų vadovams daugumoje tai teko atlikti privataus susižinojimo būdu.

Padaryta išvada, kad sąjunga, kaip reikšminga akademinė organizacija, nėra politinė organizacija ir jai nereikia imtis tų funkcijų, kurias atlieka bendruomenė. Ypatingais atvejais turėtų prisidėti prie masinio pobūdžio akcijos memorandumais, laiškais. Šitokia akcija turėtų būti Centro Valdybos derinama.

Trečioje "įvairių pasiūlymų ir klausimų" dalyje iškilo Centro Valdybos pateikto skyriams atsiklausimo dėl eventuales ekskursijos į Lietuvą paskelbimo klausimas. Centro valdybos pirmininkas paaiškino, kad šios ekskursijos pagrindinė mintis buvo mėginti prasiveržti ryšio srityje su Lietuvos žmonėmis giliau ir dalykiškiau, negu tai pavyksta susiduriant su atsitiktiniais žmonėmis, nes jų informacinės galimybės yra žymiai daugiau apribotos negu ekskursijos projekte numatyta. Pagaliau, nebuvo gautas iš rusiškų įstaigų leidimas tokios apimties ekskursijai. Montrealis ir Ottawos skyriai šito pranešimo nebuvo gavę, todėl to klausimo ir nesvarstė. Centro Valdybos pirmininkas painformavo, kad gauta teigiamų ir neigiamų atsakymų, bet atsakusių skaičius buvo nedidelis. Diskusijose buvo siūloma tęsti šio projekto išsiaiškinimą.

Šalia oficialios dalies Ottawos PLIAS skyrius, kuris ėmėsi visų organizacinių darbų, paruošė dalyviams ir svečiams iš JAV vaišes ant didžiosios Šv. Lauryno upės kranto "tūkstančio salų" aplinkumoje.

(Pagal suvažiavimo protokolus paruošė K. Vilčinskas)

SIMPOZIUMAI, JŲ TIKSLAI IR PRASMĖ

V y t a u t a s V i n t a r t a s

Technikos Žodžio Redakcija savo bendradarbius kvietė iš esmės pasisakyti Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo klausimais, pateikiant naujų minčių bei pastabų, naudingų ne tik dabarčiai, bet ir ateities simpoziumams. Tikėtasi daug originalių ir kritiškų pasisakymų, kurių neužtinkame bendroje spaudoje. Tačiau, kaip paprastai, iš jų tik vienas kitas atsiliepė. Daugelis tenkinosi tik bendrosios spaudos informacija, nesigilinant į pačius esminius reikalus.

Čia dedame Vytauto Vintarto, vieno iš Antrojo Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo techninės organizacinės komisijos narių, laisvą pasisakymą apie simpoziumus, jų tikslus ir prasmę. Gal kai kas iš skaitytojų ne su viskuo sutiks, gal kai kurie pasisakymai sužadins kitus susidaryti savo nuomonę. Antra, nors šis straipsnis rašytas prieš Antrąjį Mokslo ir Kūrybos Simpoziumą, bet daugelis minčių tiks ir tolimai ateičiai.

Pažymėtina, kad šio straipsnio pradžioje (kairėje) yra autoriaus (savo iniciatyva) sukurtas Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo simbolis - ženkliukas. Iš to kyla mintis, kad Mokslo ir Kūrybos Simpoziumams reikėtų nuolatinio visų sutarto simbolio. Konkurso, ar kitu būdu, tat lingua būtų įvykdyti, parenkant vieną iš tinkamiausių pasiūlymų.

Taip pat T.Žd. Redakcija laukia pasisakymų ir simpoziumui praėjus, ne tik iš rengėjų, bet ir iš pašaliečių, liečiant tiek praktiškuosius techniškus reikalus, tiek ir idėjinius klausimus. Tikimasi, kad tokie pasisakymai bus įdomūs mūsų skaitytojams ir naudingi ateičiai, rengiant kitus simpoziumus.

R e d.

Jau antrą kartą Čikagoje, vadinamoje Amerikos lietuvių sostinėje, susirinks didžiai gausus būrys mokslo žmonių, lietuvių. Susirinks - pažįstami vėl pasimatyti, nepažįstami - susipažinti, vieni kitų paklausti, padiskutuoti, visuomenei pateikti savo atsiekimus, sustiprinti tarpusavį ryšį ir pasisemti stiprybės lietuviybės išlaikymui.

Tokie, suprantama, yra simpoziumų tikslai. Lietuviybės išlaikymas iš-eivijoje yra tautai naudingas, bet, palyginti, trumpalaikis dalykas. Po 15-20 metų mūsų naujosios iš-eivijos senesnioji, dar Lietuvoje išsi-mokslinusi, karta bus dalinai išmirusi. Jaunesnioji, Lietuvoje suaugu-

si, bet išėivijoje išsimokslinusi, karta bus susenusi ir mažai veiksminga. Šių dviejų kartų pastangomis suruošti abu simpoziumai su tikslu išlaikyti lietuvybei jaunąją kartą, kurios daug, jau išėivijoje suaugusių ir išsimokslinusių, akademikų sunkiai bepakalba lietuviškai, nekalbant apie jų pačių vaikus. Gražios yra tos pastangos prilaikyti prie lietuvių tuos brangius žmones. Jeigu, tačiau, iš jų tik tiek naudos, kad jie save lietuviams dar laiko, bet lietuvybei nieko nenuveikia /tinka daugumai akademikų/, tai iš tų simpoziumų tik tiek naudos, kiek iš "barbecue" savo kieme ar piknike su draugais. Po 20-30 metų lietuvybė išėivijoje bus beveik mirusi.

Sotus alkano neužjaučia. Tad, retai kuris mūsų čia pagalvojame, kad lietuvybės išlaikymas Tėvynėje yra tokiame pat pavojuje. Jeigu per 120 metų pirmosios rusų okupacijos lietuvių tauta įstengė atsispirti rusinimui, tai pagrindinai dėka didelio neraštingumo. /Mūsų senoji išėivija Amerikoje, Argentinoje ir Brazilijoje išsilaukė lietuviškume, kadangi nesugebėjo gerai išmokti svetimo krašto kalbos dėl savo mažaraštiškumo./ Dabar, kai Tėvynėje neraštingumo beveik nėra, kai mokyklose rusų kalbos mokymas yra privalomas, kai karinė ir darbo prievolė už Lietuvos ribų yra priverstinė, kai rusų atkėlimas ir lietuvių iš krašto iškėlimas yra nuolatinis, kai viltys nepriklausomybei atgauti mažėja, tai tautos atsparumas rusinimui tolydžio silpnėja. Nebereikės nei pusės pirmosios okupacijos laiko, t.y. užteks ir 60, ar mažiau, metų lietuvių tautą Tėvynėje sumažinti per pusę, o lietuvybę beveik sužlugdyti. Juk, esant pusei mūsų ir pusei rusų, okupantui nebebus prasmės leisti naudoti lietuvių kalbą, arba dvi kalbas, mokyklose, įstaigose, įmonėse ir pan., paliekant galbūt tik vieną kitą lietuvišką laikraštį.

30 metų jau praėjo. Gerai žinome, kad antrosios vienu metų okupacijos gale, rusų-vokiečių karui neišvengiamai artėjant, rusai per vieną savaitę ištrėmė iš Lietuvos apie 40.000 lietuvių. Kiek galima ištrėmti per ateinančius 30 metų, aritmetika paprasta. Jeigu per 10-20 metų Kinija, į kurią pavergtosios Europos tautos deda daug vilčių, tų tautų iš rusų vergijos neišgelbės, tai ir Lietuvos likimas bus nuspręstas, greičiausia, galutinai. Aišku, tokio konflikto atveju tos, ir ypač pabaltijo, tautos daug aukų padėti turėtų, bet, tikriausia, ir laisvę laimėtų. Atrodo, jog nederėtų apie tai viešai kalbėti bei rašyti, bijant, kad rusai gali tą mintį pasigauti ir ją įgyvendinti. Deja, šioje srityje mes jų nepamokinsime - jie yra ekspertai: tokie yra jų planai ir jie juos tolydžio vykdo. Todėl tylėti negalime, kadangi kasdien tautos gyvybė yra viena diena trumpesnė.

Jau dabar apskaičiuojama, kad pagal normalų tautos prieauglį Lietuvoje trūksta apie 400.000 lietuvių. Kur jie? Kaune iš 340.000 gyventojų 100.000 yra rusai, Vilniuje iš 370.000 gyv. – 200.000 rusų, Klaipėdoje rusų dvigubai daugiau kaip lietuvių. Rygoje latvių tik 40%. Estijoje dar blogiau. Ar toki intensyvu pabaltijo valstybių rusinimą ir tautų naikinimą yra įmanoma sulaikyti ar bent pristabdyti? Tai klausimas, kuriam simpoziume turi būti suteiktas ypatingas dėmesys. Galvojantiems, jog tai yra politinis reikalas ir todėl paliktinas mūsų politiniams veiksniams, reikia pasakyti, kad, nors šis klausimas turi ypatingai svarbią politinę reikšmę, jo sprendimas yra nepolitinis.

Izraelis yra maža valstybė, bet turtinga ir įtakinga žydų išseivija Amerikoje privertė rusus mažiau trukdyti žydų emigracijai į Izraelį. Jeigu Lietuva ir jos vargai būtų amerikiečiams taip gerai žinomi, kaip Izraelio problemos, tai be abejonės Lietuvos byla turėtų žymiai geresnį supratimą bei prijautimą amerikiečiuose, o tuo pačiu ir svaresnę lietuvių įtaką Amerikos valdžiai. Toli gražu, negalime lygintis su žydais, tačiau galime pasiekti to, kad Lietuva ir jos byla, nors ne kaip Izraelio beveik kasdien, būtų deramai paminėta įtakingoje Amerikos spaudoje, per radiją ir televizijoje bent keletą ar kelioliką kartų metuose. Kaikurie mūsų veikėjų nusiskundžia, kad jų bandymai tam reikale nedavę teigiamų pasekmių. Jeigu, neabejotinai, bandyta tai padaryti per svetimtą žurnalistą ar reporterį, tai jis būtų užsakymą įvykdęs už jį patenkinančią sumą pinigų. Jeigu tų pinigų pagallėta, gal jų neturint, tai ir pasekmių neturėta. Dabartiniu metu, norint nenorint, neturime pagailėti pinigų svetimtautiui, kad jis Lietuvą atitinkamais atvejais deramai pagarsintų. Ateičiai gi, tam reikalui kelius nutiesti turi mūsų akademikai!

Dar prieš 10 metų nedaug teturėjome gerai anglų kalbą žinančių lietuvių, o dabar turime jų daugybę, net profesorių, dėstančių Amerikos ir kitų kraštų universitetuose. Čia jau yra vieno, tik paminėto kelio galimybė: įteigti, sužadinti tuose universitetuose supratimą ir prijautimą Lietuvos bylai, atseit, surasti Lietuvai daugybę naujų draugų.

Kadangi laikas yra itin svarbus veiksnys, tai yra būtina, kad tų draugų būtų surasta jau šiais mokslo metais universitetus bebaigiančiųjų, ypač, istoriją, politiką ir žurnalistiką studijuojančių amerikiečių tarpe. Būsimieji žurnalistai toje grupėje šiuo metu yra svarbiausi, kadangi jie, netrukus įsijungę į geriausią pasaulyje Amerikos žinių perdavimo organizaciją, gali turėti svarios įtakos Lietuvos labui.

Kuriuo būdu šitokią akciją universitetuose praveisti, mūsų profeso-

riai gali geriau žinoti. Geriausia bene būtų, jeigu atitinkamomis progomis būtų įmanoma pateikti deramą paskaitą bendrai įvairių fakultetų, ypač baigiantiems, studentams. Be to, būtų labai naudinga tokias paskaitas pateikti ir universitetams, kuriuose mūsų profesoriai nedėsto, nors tam būtų reikalinga atskirų pastangų. Progų, kuriomis, nebūtinai laikantis tikslios datos, tai gali būti padaryta, turime daugiau nei reikia. Pavyzdžiui, šiemet sukanka 650 metų nuo Vilniaus oficialaus įsteigimo, 110 metų nuo 1863 metų sukilimo, 80 metų nuo Kražių skerdynių /rusų ir rusų-komunistų tikslai kaimyninių tautų atžvilgiu tokie patys/, 30 metų nuo antrosios rusų okupacijos, kitais metais 30 metų nuo trečiosios rusų okupacijos ir pan. Kasmet yra Vasario 16-tos ir Baisiojo Birželio progos. Be to, yra tokie klausimai: kodėl JAV-ių prez. Roosevelt'as atidavė pusę Europos rusams; kodėl prez. Truman'as leido rusams Jungt. Tautų Org-je turėti 3 atstovus, kai kiekviena Amerikos valstija yra daugiau nepriklausoma, negu bet kuri tarybinė "respublika"; ir šis, labai "karštas" - kokias pasekmes Europos pavergtoms tautoms turės prez. Nixon'o utopiniai ilgalaikės taikos planai "for future generations"?

Pastarieji 3 klausimai, kaip netolimos praeities ir vykstančios dabarties istoriniai faktai, gali būti taktiškai analizuojami ir diskutuojami universitetų nepolitiniame forume, nes tai yra galima JAV-se, šiame laisvių krašte. Antra vertus, studijuojančiai ir per ją visai, su "establishment'u" nelabai sutariančiai, jaunajai amerikiečių kartai gali būti įdomu, ką ji gali padaryti atžvilgiu kitų tautų jaunųjų ir ateities kartų, kurias "kitų tautų laisvą gerbianči ir ginanti" Amerika atidavė rusų vergijai. Savaimė suprantama, kad klausimas turi būti paliestas subtilioje ir diplomatiškoje, galbūt geriausia, specialios studijos rašytinėje formoje. Kiekvienu atveju, tų paskaitų progomis yra būtina tiesioginė ar netiesioginė apeliacija į studentus, kad jie visokeriopais būdais padėtų teigiamai paveikti Amerikos viešąją opinioniją Europos pavergtųjų, ypač pabaltijo, tautų atžvilgiu. Aišku, kiekviena tokia proga yra taipgi būtina gausiai paskleisti deramos spausdintos informacijos apie Lietuvą. Čia prieiname prie antro lygiagretaus ir reikalingo kelio.

Lietuvos bylai garsinti informacinės spaudos kelias yra beveik nenaudojamas. Jo svarba, atrodo, mūsų politiniams veiksniams tebėra mažai suprantama. Jeigu kas ir padaryta, tai taip menkai ir taip nemokėsiškai, jog net graudu darosi. Nenoromis peršasi mintis, jog visokių veiksnių turime per daug ir kad jie, dėl per didelio susiskaldymo, kaip

šluotos raželiai - ne visa šluota, mažai tenuveikia. Yra vėliausias laikas jiems persitvarkyti ir apsijungti našiam darbui. Kol tai įvyks, nepolitinėje informacijos srityje turi veikti kiti. Per 20 metų prarastą sunku beatstatyti, bet Lietuvai gelbėti reikia tuojau pat pradėti tiesti tvirtą informacinės spaudos kelią! Pirmiausia, kaip minėta, norint pateikti mūsų profesorių paskaitas Lietuvos reikalui ten, kur jie jų neskaitys, jas reikėtų paskleisti galbūt kišeninio dydžio knygėlėmis-sąsiuviniukais kituose universitetuose. Antra, panašiai padarytina su paminėtų trijų politinių klausimų specialiomis studijomis, atspausdinant jas galbūt viename knygos formato sąsiuvinyje. Tiražas - mažiausiai 50.000 kiekvieno. Kaina - kiekvienos paskaitos leidinėlio apie \$1.000, bendro studijų leidinėlio - apie \$2.500.

JAV bibliotekose dar užtinkama senesnių enciklopedijų, kuriose žinios apie Lietuvą labai neteisingos. Pvz. vienoje parašyta, jog Lietuva - Rusijos vakarinė dalis, carinei imperijai sugriuvus, atskilusi ir tapusi nepriklausoma; kalba - gimininga slavams. Panašiai ten ir apie Estiją bei Latviją. Gal ir prez. Roosevelt'o patarėjai ta enciklopedija naudojos! Š.m.rugp.mėn. gale vienoje televizijos programoje tendencingai paminėta, jog praeityje lenkai turėję malšinti kazokus ir net lietuvius-sukilėlius, nesakant nei kur, nei kada. Tokios neteisingos žinios yra žalingos Lietuvai, nes kitų kraštų istoriją ir politinę geografiją mažai težinantiesiems amerikiečiams gali atrodyti, kad Lietuva visada tebuvo Lenkijos ar Rusijos dalimi, todėl Rusijai natūraliai ir turi priklausyti, kaip dabar yra. Bene geriausias būdas tokių klaidų atitaisymui būtų išleidimas labai trumpos Lietuvos istorijos anglų kalba. Įvade pabrėžtina, kad literatūroje ir žinių perdavime daromos klaidos yra išleidimo pagrindas. Turinyje tik datos ir trumpos įvykio apibūdinimas, keliais sakiniais tepaliečiant tik įvykius, kuriuos neteisingai nušviečia Lietuvos kaimynai, ir įvykius, turinčius propagandinės reikšmės: pvz. Lenkija buvo valstybe nuo jūrų iki jūrų tada, kai ją valdė lietuvis karalius Jogaila. Baigmėje turėtų būti aprašytas rusų vykdomas lietuvių tautos naikinimas, apeliuojant į amerikiečius, kad jie veiktų JAV kongresą ir vyriausybę tą naikinimą sustabdyti. Pavadinimui tikėtų - True Facts About Lithuania. Leidinys paskleistinas visoms JAV aukštojo mokslo įstaigoms, bibliotekoms, laikraščiams, radio ir TV stotims, kongresmanams, senatoriams, universitetų baigiantiems studentams su mūsų profesorių talka, ir t.t. Spauda yra galingas ginklas ir gintis, ir pulti, ir tad naudokime.

200.000 egz. užtektų su atsarga. Knygos formato, 32-40 psl. storio sąsiuvinį išleisti kainuotų apie \$12.000, išsiuntinėti - apie \$14.000.

Visiems minimiems leidiniams reikėtų apie \$36.000, skaitant, kad turinius mūsų profesoriai, Tėvynės meilės vedini, veltui paruoštų. Tuo būdu ši, skubiai reikalinga, viešosios opinijos parengimo akcija būtų tik 1½ cento vertės vienam lietuviui Tėvynėje. Tokiu saiku teturime seikėti išeivijos aukas tautos laisvinimui. Jeigu tos akcijos sąmata būtų ir trigubai didesnė, tai vistiek būtų tik 5 centai už vieno lietuvių gyvybės pratęsimą Tėvynėje. Kaip nežmoniškai žema...

Ir dar vienas - trečias kelias. Kai pirmieji du yra reikalingi skubaus dėmesio ir intensyvios akcijos, tai šis, nors irgi neatidėliotinas, reikalauja didelio pasiruošimo ir kruopštaus darbo. Tai lietuvių mokslo darbai ir išradimai, kurie tebėra nesurinkti ir bendru leidiniu neišleisti, kaip paminklas tautai ir, kaip jos įnašas pasaulio kultūrai. Savame laisvame krašte to nebūtų, tad neturime leisti jiems pražūti ir išeivijoje, nepaliekant ženklų, kad ir lietuvių žmonėmis būta. Mūsų mokslo žmonės yra parašę eilę knygų, kurios, nors ir palieka žymę pavieniam asmeniui, masėje pranyksta ir nepalieka tos žymės tautai. Visų tų knygų ir visokių kitokių darbų ar studijų santraukos bei išradimų aprašymai, tomiais sujungti į atskirą leidinį, anglų kalba išleisti, sudarytų ne tik paminklinę žymę Lietuvai, bet taip pat dėmesio vertą dalyką kiekvienam, ypač akademikui, plačiajame pasaulyje, kurio bibliotekose vieta jam būtų skirta. Tai didžiulis darbas, kurio vienas tomas galėtų būti "penkių centų vertės" lietuvių gyvybei Tėvynėje.

Kaip matome, visų trijų kelių tiesime pagrindiniai vykdytojai yra mūsų akademikai - mokslų daktarai, profesoriai: pirmuose dvejuose tik humanitarai, trečiajame - visi. Savaiame suprantama, kad tokiam dideliame darbui organizuoti yra reikalinga firma - institucija, kuri sudarytų planus, nustatytų gaires, pasirinktų pagelbininkus ir pasikviestų talkininkus. Institucijos pavadinimas - Amerikos Lietuvių Mokslų Draugija. Kodėl tokia institucija iki šiol neįsteigta?

Pirmiausia, galbūt dėl to, kad nerasta ar neieškota /taip pigiau/ tikslo, kuris duotų pagrindą apsijungti bendram darbui. Čia nurodomas kilnus tikslas: dirbti tautos ir Tėvynės laisvės labui, veikiant ne politinėje, bet savo profesinėje plotmėje, kurios lygyje žemesnio lygio tautiečiai veikti negali. Ar begali būti bet kokie atsiprašymai? Ar istorikas savo paskaitose negali pakalbėti apie Lietuvos istoriją; ar lingvistas negali iškelti seniausios kalbos Europoje žiaurų slopinimą; ar politinių mokslų daktaras negali pabrėžti rusų caristinio ir komunistinio imperializmo panašumus Lietuvoje arba, įvairių tarptautinių sutarčių žalingas pasekmes Lietuvai, ir t.t.? Aišku, negali,

jeigu nenori /tada ir tikslo nesuranda/; jeigu neturi pilietinės drąsos pasididžiuoti lietuviu esąs /tada, nors paskaitose liečia kitas tautas, savosios reikalo nedrįsta paminėti, išsisukinėdamas, girdi, tai esąs politinis dalykas ir paliktinas mūsų politikams, nors jiems tokio pono profesoriaus plotmė net neprieinama/. Kokia tad nauda mūsų išėivijai ir tautai iš tų mokslo žmonių, kurie savo atsiekimais daug didesni už kitus mūsų tautiečius? Nenoromis mintin spraudžiasi gegužiukas, išperėtas mažesnių paukštukų lizde: jie jam viską, o jis jiems nieko. Toks išpūdis susidarė jau po pirmojo simpoziumo, pakalbėjus su keliais tų mokslo vyrų: jie pasiekė savo asmenišką aukštumą ir visa kita jiems nesvarbu, įskaitant ir Lietuvą.

Antra. Nemaža kliūtimi yra, Romoje reziduojanti ir Amerikoje savo atstovus turinti, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija. Kadangi didelė dalis mūsų mokslo žmonių yra katalikai ir ateitininkai, tai jie nenori konkuruoti jiems artimai institucijai, steigiant Amerikoje panašią, Amerikos Lietuvių Mokslų Draugiją, kuri, pagal čia įtaigojamus tikslus, teikiančius bene vienintėlį tikrą pagrindą jai steigtis, būtų taip pat ir labai skirtinga institucija. Jeigu pirmajai pirmoje eilėje katalikybė, tai antrajai – tik Lietuva. Katalikiškoje organizacijoje nekatalikai nenori veikti, tad reikia bendros, įgalinančios reikštis visiems. Reikia pastebėti, jog užtektų abiem darbo, juo sutartinai pasidalinant. LKMA-ja š.m. rugsėjo pradžioje turėjo savo simpoziumą Bostone, nors, be abejonės, žinojo apie Am.Liet.B-nės ruošiamą simpoziumą Čikagoje. Kyla rimtas įtarimas, kad itališkoji institucija neturi geros valios amerikietiškos lietuvių institucijos steigimosi atžvilgiu, kadangi ji steigia ir medikų bei technologų sekcijas Amerikos lietuvių tarpe. Jeigu tokia tendencija iš tikrųjų yra, tai tenka labai apgailėstauti, kadangi tai skaldo natūraliai nuolat silpnėjančias mūsų ir taip silpnas išėivijos jėgas, žalingai veikia tautos laisvinimo darbą ir jokiū būdu neužsitarnauja Dievo palaimos.

Norisi tikėti, kad dar turime pakankamai lietuvių mokslo žmonių, kuriuose Tėvynės meilė tebėra neužgesusi, kurie "vardan tos Lietuvos" dar gali pasišvęsti ir paaukoti savo darbo tautos laisvei. Tokiu atveju jie įsteigs mokslų draugiją galbūt dar ir šiame simpoziume. Jei gu, tačiau, tokiu lemtingu tautai laiku jie nenori piršto pajudinti Tėvynės labui, tai ruošti simpoziumus vien tik jų asmeniškai naudai bei garbei nėra jokios prasmės. Varginga mūsų išėivija galėtų darbą ir lėšas daug tikslingiau panaudoti Tėvynei Lietuvai.

Vytautas Vintartas

Pasaulinė Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga (PLIAS)

WORLD ASSOCIATION OF LITHUANIAN ENGINEERS AND ARCHITECTS

ASSOCIATION MONDIALE DES INGENIEURS ET DES ARCHITECTES LITHUANIENS

PLIAS CENTRO VALDYBOS 1968.V.29-1972.II.19

PRANEŠIMAS XI PLIAS-ALIAS SUVAŽIAVIMUI WASHINGTONE 1972.X.7-9
SVARBESNIŲ ATLIKTŲ DARBŲ SANTRAUKA

Pirmą kartą PLIAS Centro Valdyba buvo Kanadoje. Apsiimant šias pareigas jausta, kad reikia sąjungą perorganizuoti. Prieita išvados, kad decentralizuota, regioninė sistema būtų šiuo metu tinkamiausia forma, todėl paruošta nauji įstatatai. Jau įsteigta regioninės sąjungos Kanadoje ir Australijoje, dar lieka tai padaryti P. Amerikoje. Skaityta, kad ateinančiai kadencijai, ar ir ilgesniam laikui tikslu PLIAS centrą vėl perkelti į J.A.V., kas referendumo buvo patvirtinta didele balsų dauguma.

1. Visuotino referendumo išrinkta Centro Valdyba iš Ottawos ir Montrealio PLIAS narių, Revizijos Komisija iš Toronto PLIAS ir Garbės Teismas iš Washington ALIAS narių patvirtinta 1968.V.29.

2. Pagyvinti santykiai su ALIAS Centre Valdyba, Anglijos ir Pietų Amerikos PLIAS įgaliotiniais, Australijos ir Kanados skyriais. Užmegsti santykiai su Argentina, Brazilija ir Naująja Zelandija. Paskirti PLIAS įgaliotiniai Australijai, Argentinai ir Brazilijai ir patvirtinti buvusieji Anglijoje ir P. Amerikoje.

3. Suorganizuota Kanados PLIAS suvažiavimas Ottawoje 1969.V.17-18 su paskaitomis, simpozijumu, organizaciniais posėdžiais ir pobūviais. Suvažiavimo metu vyko architektūros, mokslo ir technikos darbų paroda su 29 dalyviais.

4. Įsteigta regioninė PLIAS Kanadoje sąjunga 1969.V.18 PLIAS centro valdyba paruošė regioninės sąjungos įstatus, kurie buvo priimti.

5. Iškelta pasiūlymas suruošti lietuviškų vasarnamių projektų konkursą, kurį pravedė ALIAS C.V. /1968-70/. PLIAS C.V. paruošė pagrindinį specifikacijų projektą.

6. Suorganizuota kartu su ALIAS C.V. ir Toronto PLIAS Skyriaus valdyba X PLIAS-ALIAS suvažiavimas Toronte 1970.V.30-31 su 5 paskaitomis, simpozijumu, organizaciniais posėdžiais, golfo žaidynėmis ir pobūviais. Kartu vyko vasarnamių projektų paroda /7 projektai/, profesinė ir mokslo paroda su 40 dalyvių iš J.A.V., Australijos, Brazilijos ir Kanados.

7. Iškelta mintis sušaukti Australijos PLIAS suvažiavimą ir įsteigti regioninę Australijos PLIAS sąjungą, kas padaryta, daug pasidarbavus PLIAS įgaliotiniui kol.V. Bernotui, Melbourne 1970.XII.31.

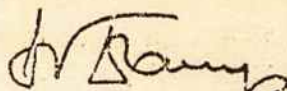
8. Paruoštas naujas PLIAS įstatų ir taisyklių projektas, kuris buvo priimtas visuotino referendumo ir patvirtintas 1972.I.19.

9. Pravesta visuotinu referendumu PLIAS centro organų rinkimai. Ateinančiai kadencijai nuo 1972.I.19 ALIAS centro organai bus ir PLIAS centro organai.

10. Nuolatos bendradarbiauta su "Technikos Žodžiu", jam ir bendrai spaudai paruošta Kanados PLIAS 1969 ir PLIAS-ALIAS 1970 suvažiavimų aprašymai.

11. Leista neperiodiniai biuleteniai ir pranešimai nariams.

Pirmininkas
J. V. DANYS
1681 Ainsley Drive
Ottawa 5, Ont., Canada

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD

c/o J. SAKALAS
7025 So. Rockwell
Chicago, Illinois 60629

M I E L A M S K A I T Y T O J U I

● Atsiprašome, kad šis numeris išėjo pavėluotai. Nekaltindami kitų ir neiškindami priežasčių, visą kaltę prisiimame sau. Ateityje stengsimės nevėluoti.

● Kadangi šis numeris negalėjo išeiti prieš Mokslo ir Kūrybos Simpoziumą, tai Simpoziumo proga buvo išleista speciali laida - Atspaudas iš Technikos Žodžio nr. 4, 1973 (T u r i n y s : Antrasis Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas - Laidas ruoštiis trečiajam - G.J.Lazausko; Studentų dėmesiui - PLIAS ir ALIAS Centro Valdybos; Simpoziumai, jų prasmė ir tikslai - Vytauto Vintarto; Kartotekos reikalui - Birutės Saldukienės). Šios laidos Simpoziume nemokamai išplatinta 200 egz.

● Dvigubas 1973 metų Technikos Žodžio nr. 5-6 (141 - 142) turi išeiti 1974 m. sausio mėn.

● Technikos Žodžio nr. 1, 1974, medžiagai siųsti terminas yra sausio 15 d. (Trumpas korespondencijas apie skyrių veiklą galima siųsti iki vasario 1 d.)

R e d.

T E C H N I K O S Ž O D Ž I O A T S T O V A I

ANGLIJOJE: J.Vilčinskas, 5 Holmside Rd., London S.W.12, England.

KANADOJE: P.Lelis, 325 Seaton St., Toronto 2, Ont. Canada.

KOLUMBIJOJE: J.Kalėda, Apartado Aereo 1720, Medellin. Colombia, S.A.

J.A.V-bėse: Z.Gavelis, 897 E. Broadway, So.Boston, Mass., 02127 ;K.Krulikas, 93 -11, 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418.; Dr.St.Juzėnas, 15491 Ward St., Detroit, Mich. 48227.;Vytautas Vidugiris, 27923 San Nicolas Dr., Palos Verdes Peninsula, Ca. 90274.; V.Gruzdis, 1025 Wingohocking St., Philadelphia, Pa. 19039.

PS: Brazilijoje (inž. Z.Bačeliui mirus) ir Australijoje (J.Riaubai, dėl sveikatos, atsisakius) ryšį su T.Žd. palaiko vietos sk. valdybos.